

PATVIRTINA

Vilniaus Gerosios Vilties progimnazijos
direktoriaus 2022 m. spalio 7 d.
įsakymo Nr. V – 244

**VILNIAUS GEROSIOS VILTIES PROGIMNAZIJOS
ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Švietimo pagalba mokiniui – tai progimnazijos darbuotojų (pagalbos mokiniui specialistų, visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, klasės auklėtojų, mokytojų, progimnazijos vadovų) veikla, susijusi su mokinių socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą.

3. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi progimnazijoje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui progimnazijoje.

4. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281, Žin., 2011, Nr. 38-1804), kitais susijusiais įstatymais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 (Žin., 2011, Nr. 122-5771) patvirtintu Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, kitais švietimo ir mokslo ministro įsakymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, mokytojų, klasės auklėtojų bei pagalbos mokiniui specialistų pareigybių aprašymais.

II. PAGALBOS TEIKIMO UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

5. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

- 5.1. užtikrinti mokinių saugumą progimnazijoje;
- 5.2. šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti progimnazijos ar vengia tai daryti;
- 5.3. užtikrinti mokinių mokymą pagal privalomojo ugdymo programas iki 14 metų;
- 5.5. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui(-si);
- 5.6. padėti mokiniams adaptuotis progimnazijoje ar naujoje ugdymo pakopoje;
- 5.7. teikti reikalingą psichologinę, socialinę, specialiąją pedagoginę, pedagoginę pagalbą;
- 5.8. sudaryti vienodas galimybes kiekvienam mokiniui pasiekti maksimalius jo galias atitinkančius ugdymosi rezultatus ir brandinti mokymosi visą gyvenimą nuostatą.

6. Švietimo pagalbos teikimo principai:

- 6.1. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
- 6.2. visuotinumasis – pagalba teikiama visiems progimnazijos mokiniams, kuriems jos reikia;
- 6.3. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo pagalbos mokiniui teikimo formomis;
- 6.4. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
- 6.5. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas;
- 6.6. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

7. Švietimo pagalbos gavėjai: progimnazijos mokiniai, mokytojai, mokinių tėvai.
8. Švietimo pagalbos teikėjai: klasių vadovai, mokytojai, socialinis pedagogas, logopedas, psichologas, sveikatos priežiūros specialistas, progimnazijos vadovai.
9. Švietimo pagalbos formos:
 - 9.1. individualus darbas su mokiniu:
 - 9.1.1. turinčiu specialiujų ugdymosi poreikių;
 - 9.1.2. mokomu namuose;
 - 9.1.3. besimokančių pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo I dalies programą (iškilus mokymosi sunkumams);
 - 9.1.4. darbas su gabiais mokiniais;
 - 9.1.5. iškilus individualioms problemoms;
 - 9.2. darbas su klase ar grupe:
 - 9.2.1. ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas;
 - 9.2.2. konsultacijos;
 - 9.2.3. psichologiniai ar sociologiniai tyrimai;
 - 9.2.4. logopedinės individualios, pogrupinės ir grupinės pratybos;
 - 9.2.5. karjeros planavimo informacijos sklaida;
 - 9.2.6. sveikatos ugdymo veiklų vykdymas.
 - 9.3. darbas su mokinio šeima ar jo atstovais pagal įstatymą:
 - 9.3.1. pagalba sprendžiant problemas, trukdančias mokinio ugdymo(-si) procesui;
 - 9.3.2. tėvų (globėjų/rūpintojų) ir progimnazijos bendradarbiavimo stiprinimas.
 - 9.4. darbas su progimnazijos bendruomene:
 - 9.4.1. saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas;
 - 9.4.2. savivaldos aktyvinimas.
 - 9.5. darbas su socialiniais partneriais (Vaiko teisių apsaugos tarnyba, Vilniaus psichologinė pedagoginė tarnyba (PPT), 2-asis policijos komisariatas, specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, VšĮ Vaiko raidos centras ir kt.) siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.
10. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:
 - 10.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų/rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją);
 - 10.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ar mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;
 - 10.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas — ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;
 - 10.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;
 - 10.5. progimnazijos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo pažeidimų prevencija;
 - 10.6. pagalbos komandos telkimas progimnazijoje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

11. Klasių vadovai ir mokytojai teikia pagalbą savo klasės mokiniams:
 - 11.1. rūpinasi mokinių asmenybės ugdymu(-si) bei branda;
 - 11.2. siekia pažinti auklėtinių, mokinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą;
 - 11.3. domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną;
 - 11.4. suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, patyčios, informuoja apie tai progimnazijos administraciją;
 - 11.5. bendradarbiauja su pagalbos mokiniui, visuomenės sveikatos priežiūros specialistais;

- 11.6. informuoja tėvus (globėjus/rūpintojus) apie iškylančias problemas;
- 11.7. padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas;
- 11.8. stebi, analizuoja tėvų bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(-si);
- 11.9. mokytojai stebi, analizuoja ir laiku identifikuoja kylančius sunkumus (pastebi, kad mokiniui nesiseka pasiekti bendrosiose programose numatytų konkretaus dalyko pasiekimų, po nepatenkinamo kontrolinio darbo įvertinimo, po ligos ir kt.);
- 11.10. esant būtinybei informuoja klasės vadovą, mokinio tėvus;
- 11.11. mokymosi pagalba integruojama į ugdymo procesą. Mokytojas pritaiko mokymo (si) užduotis, metodus ir kt.;
- 11.12. mokytojai teikia individualią pagalbą per pamoką, po pamokų pagal grafiką arba kitu su mokiniu suderintu laiku;
- 11.13. mokytojai informuoja progimnazijos švietimo pagalbos specialistus, mokinio tėvus, kartu tariasi dėl pagalbos (jeigu suteikta pagalba neefektyvi);
- 11.14. organizuoja papildomas konsultacijas 2, 4, 6 ir 8 klasių mokiniams rengiantis standartizuotiems testams;
- 11.15. teikia pagalbą ruošiantis olimpiadoms ir konkursams;
- 11.16. sukuria vertinimo sistemą palankią mokiniui.
12. Pagalbos mokiniui specialistai (logopedas, socialinis pedagogas, psichologas, specialusis pedagogas, mokytojo padėjėjas) teikia šią pagalbą:
 - 12.1. psichologinė pagalba – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant, gabių mokinių įvertinimas, mokinių ir jų tėvų konsultavimas, švietimas. Psichologinė pagalba teikiama, kai mokinys į psichologą kreipiasi savarankiškai, prašo mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai (gavę tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą), prašo Vaiko teisių apsaugos tarnyba, jeigu tėvai nesirūpina vaiku;
 - 12.2. socialinė pedagoginė pagalba, padedant mokiniui įgyvendinti jo teisę į mokslą, užtikrinti jo saugumą progimnazijoje, teikiama mokiniui, tėvams ar teisėtiems vaiko atstovams, mokytojams ir kitiems progimnazijoje dirbantiems specialistams. Ją teikia socialinis pedagogas:
 - 12.2.1. problemų, susijusių su įvairiais mokiniams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaikų reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo) vertinimas ir sprendimas;
 - 12.2.2. darbas su mokiniais, priklausomais nuo alkoholio, narkotinių medžiagų, patiriančiais seksualinį ar fizinį išnaudojimą;
 - 12.2.3. pagalba tėvams ar teisėtiems mokinio atstovams ugdant savo vaiką (suprasti jo socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą, geriau suprasti tėvų teises ir pareigas);
 - 12.2.4. bendradarbiavimas su klasių vadovais, kitais pedagogais, specialistais, progimnazijos administracija sprendžiant mokinių socialines-pedagogines problemas, ieškant efektyvių pagalbos būdų;
 - 12.2.5. bendradarbiavimas su klasių vadovais rūpinantis mokinių socialinių įgūdžių ugdymu.
 - 12.3. logopedo pagalba: logopedas vertina vaiko kalbos ir kalbėjimo įgūdžius, nustato rašymo ir skaitymo sunkumus, atlieka mokinių tarties, žodyno, gramatinės sandaros, rišliosios kalbos vertinimą;
 - 12.3.1. numato kalbos ir kalbėjimo korekcijos kryptis, sudaro individualias, pogrupines ir grupines kalbos ugdymo programas, rūpinasi mokinių kalbos vystymosi raida, kalbos, kalbėjimo bei kitų komunikacijos sunkumų/sutrikimų korekcija;
 - 12.3.2. organizuoja ir veda individualias, pogrupines ir grupines logopedines pratybas kalbos ir kalbėjimo sutrikimus turintiems mokiniams. Pogrupius ir grupes komplektuoja pagal klases, sutrikimų pobūdį;
 - 12.3.3. konsultuoja mokinių tėvus ir pedagogus, siekiant padėti įveikti mokiniams kylančius skaitymo ir rašymo sunkumus;
 - 12.4. specialiojo pedagogo pagalba: konsultuoja mokinių tėvus ir pedagogus, dirbančius su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, padeda rengti individualizuotas (priedas Nr.1) ir pritaikytas programas (priedas Nr.2) ir (priedas Nr.3), atlieka pedagoginį mokinių vertinimą, nustato

mokinių žinių, mokėjimų, įgūdžių, gebėjimų lygį ir jo atitikimą ugdymo programai, padeda specialiujų poreikių mokiniams įsisavinti ugdymo turinį ir lavina jų sutrikusias funkcijas. Koordinuoja Individualių ugdymo planų (IUP) (priedas Nr.4) ir Individualių pagalbos planų (IPP) (priedas Nr.5) rengimą specialiųjų poreikių vaikams;

12.5. mokytojo padėjėjo pagalba:

12.5.1. padeda mokiniui (mokinių grupei) orientuotis ir judėti aplinkoje, susijusioje su ugdymu(-si), mokykloje ir už jos ribų ugdomosios veiklos, pamokų, pertraukų, popamokinės veiklos, papildomo ugdymo, renginių ir išvykų metu;

12.5.2. padeda mokiniui (mokinių grupei) apsitarnauti, pavalgyti, pasirūpinti asmens higiena;

12.5.3. padeda mokiniui (mokinių grupei) įsitraukti į ugdomąją veiklą ir pagal galimybes joje dalyvauti:

12.5.3.1. paaiškina mokytojo skirtas užduotis ir talkina jas atliekant;

12.5.3.2. padeda perskaityti ar perskaito tekstus, skirtus mokymuisi;

12.5.3.3. padeda užsirašyti ar užrašo mokymo medžiagą;

12.5.3.4. padeda tinkamai naudotis ugdymui skirta kompensacine technika ir mokymo bei kompensacinėmis priemonėmis;

12.5.3.5. padeda mokiniui organizuoti poilsio (aktyvumo, nusiramavimo ir kt.) pertraukėles per pamoką;

12.5.3.6. bendradarbiauja su mokinio tėvais, mokytojais ir pagalbos specialistais.

12.5.4. padeda mokiniui (mokinių grupei) atlikti kitą su ugdymu(-si), savitarna, savitvarka, maitinimu(-si) susijusią veiklą;

12.5.5. padeda mokiniui (mokinių grupei) turinčiam (turintiems) ribotas mobilumo galimybes:

12.5.5.1. išlipti iš transporto priemonės atvykus į mokyklą ir įlipti į transporto priemonę išvykstant iš mokyklos;

12.5.5.2. judėti po mokyklą, pasiekti klasę, grupę, kitas patalpas.

12.6. pedagoginė psichologinė pagalba teikiama, kai ją skiria progimnazijos Vaiko gerovės komisija ar psichologinė pedagoginė tarnyba (PPT), tėvų (globėjų/rūpintojų) sutikimu. Pedagoginės psichologinės pagalbos paskirtis – didinti specialiųjų poreikių mokinių ugdymo(-si) pagalbos veiksmingumą.

12.6.1. pedagoginė psichologinė pagalba vykdoma, kai vaiko gerovės komisijos sudaryta švietimo pagalbos gavėjų sąrašą, komisijos pirmininko suderintą su PPT, patvirtina progimnazijos direktorius.

13. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas dirba bendradarbiaudamas su progimnazijos bendruomene, kitais sveikatos priežiūros, psichologinės bei socialinės pedagoginės pagalbos ir kitų suinteresuotų tarnybų specialistais:

13.1. teikia sveikatos ugdymo veiklos metodines konsultacijas mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams/rūpintojams) bei kaupia metodinę ir informacinę medžiagą mokinių sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais;

13.2. teikia informaciją sveikatos išsaugojimo bei stiprinimo klausimais ir organizuoja šios informacijos sklaidą (progimnazijos stenduose, renginiuose, viktorinose ir pan.) progimnazijos bendruomenei;

13.3. inicijuoja ir dalyvauja progimnazijos sveikatos ugdymo projektų (programų) rengime bei juos įgyvendinant bei organizuojant savirūpos procesus mokiniams sergantiems lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis;

13.4. teikia pagalbą mokiniams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius;

13.5. dalyvauja organizuojant mokinių maitinimo priežiūrą, skatinant sveiką mitybą bei sveikos mitybos įgūdžių formavimą;

13.6. dalyvauja progimnazijos darbo grupėse, sprendžiančiose mokinių psichologines, adaptacijos ir socialines problemas.

14. Progimnazijos vaiko gerovės komisija:

14.1. organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą mokiniams, mokytojams, mokinių tėvams (globėjams/rūpintojams), saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą pagal vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašą;

14.2. organizuoja švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pirminį vertinimą ir atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.